Dosarul:nr.2a-4136/23 Judecător: Natalia Moldovanu
2-22128553-02-2a-01112023

D E C I Z I E

14 noiembrie 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău

În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton

Judecătorii Olga Cojocaru și Andrei Cașcaval

Grefier Irina Pîntea

examinând în ședință publică apelul declarat de***** în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către Penitenciarul nr.13 Chișinău privind anularea deciziilor răspunsuri ale Penitenciarului nr.13 Chișinău nr.2/C1784/22 din 24 iunie 2022 și nr. 2/C-2193/22 din 20 iulie 2022, repararea prejudiciului material și moral, împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 03 august 2023, prin care acţiunea a fost respinsă,-

c o n s t a t ă:

La 01 septembrie 2022, ***** a depus cerere de chemare în judecată formulată față de Penitenciarul nr.13 Chișinău privind anularea „deciziilor" Penitenciarului nr.13 Chișinău nr.2/C-1784/22 din 24 iunie 2022 și nr.2/C-2193/22 din 20 iulie 2022 și repararea prejudiciului material și moral.

A comunicat că la 05 august 2021, prin decizia directorului adjunct al Instituției Penitenciare nr.13 Chișinău lui ***** i-a fost aplicată o sancțiune disciplinară sub formă de „avertisment", care ulterior a fost declarată nulă prin încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 11 octombrie 2021.

A indicat că, la 26 mai 2022 Curtea de Apel Chișinău a respins recursul Instituției Penitenciare nr.13 Chișinău, ca nefondat, menținând încheierea Judecătoriei Chișinău (sediul Ciocana) din 11 octombrie 2021.

A adăugat că, având în vedere că în procesul de contestare a deciziei emise de Instituția Penitenciară nr.13 Chișinău a suportat cheltuieli materiale și respectiv daune morale, la 03 iunie 2022 a înregistrat o cerere prin care a solicitat repararea prejudiciului material cauzat în sumă de 68,55 lei și 1 000 000 lei prejudiciu moral de către Penitenciarul nr.13 Chișinău.

A menționat că, la 24 iunie 2022 a fost emisă o decizie de refuz pe marginea

solicitărilor sale. La 07 iulie 2022, a depus o cerere prealabilă în contencios administrativ prin care a solicitat repararea prejudiciului material și moral, dar la 27 iulie 2022 a recepționat refuzul. Prin urmare, a solicitat repararea prejudiciului material, care constă din serviciile de multiplicare a documentelor, serviciile poștale și transportarea scrisorilor în legătură cu sancțiunea disciplinară aplicată de către Instituția Penitenciară nr.13 Chișinău și Instituția Penitenciară nr.2. Astfel, pentru serviciile menționate supra, a cheltuit suma de 112,35 lei, care consideră că urmează a-i fi restituită de către Penitenciarul nr.13 Chișinău, or aceste cheltuieli le-a suportat anume din cauza acțiunilor ilegale ale administrației Instituției Penitenciare nr.13 Chișinău.

Totodată, a solicitat încasarea prejudiciului moral, susținând că, fiind în custodia Instituției Penitenciare nr.13 Chișinău, factorii de decizie a Instituției Penitenciare nr.13 Chișinău au decis suplimentar să îl sancționeze în careva scopuri personale. Astfel, a avut sentimente de frustrare cauzate de caracterul ilicit al acțiunilor administrației Instituției Penitenciare nr.13 Chișinău, anxietate cauzată de incertitudinea provocată de administrația Instituției Penitenciare nr.13 Chișinău, dificultate în depășirea obstacolelor impuse din cauza ignorării intenționate a legislației naționale și crearea intenționată a premiselor pentru a-și apăra drepturile doar în instanța de judecată; suferință psihică, stres, nervi, griji, afectare sufletească și spirituală, oboseală, demoralizare, descurajare, cât și crearea impedimentelor la aplicarea legii cu privire la amnistie.

A mai indicat că, Penitenciarul nr.13 Chișinău nu a motivat nici într-un fel refuzul de a repara prejudiciul material și este evident că până la moment nu recunosc caracterul ilegal al deciziei de sancționare. Prin urmare, reclamantul a considerat că Instituția Penitenciară nr.13 Chișinău i-a cauzat un prejudiciu moral în valoare de 1 000 000 (un milion) lei.

Solicită reclamantul **:***

- anularea „deciziilor” Penitenciarului nr.13 Chișinău nr.2/C-1784/22 din 24 iunie 2022 și nr.2/C-2193/22 din 20 iulie 2022;

- încasarea de la Penitenciarul nr.13 Chișinău în beneficiul său a prejudiciului material în sumă de 112,35 lei, cât și a prejudiciului moral în mărime de 1 000 000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 03 august 2023, s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de ***** către Penitenciarul nr.13 Chișinău privind anularea „deciziilor” - răspunsuri ale Penitenciarului nr.13 Chișinău nr.2/C-1784/22 din 24 iunie 2022 și nr.2/C-2193/22 din 20 iulie 2022 și repararea prejudiciului material și moral, ca neîntemeiată.

La data de 17 august 2023 ** a depus apel*** împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea apelului declarat apelantul a invocat că nu este de acord cu hotărârea primei instanțe este ilegală și neîntemeiată, dat fiind faptului că nu au fost constatate circumstanțele importante pentru examinarea cauzei, normele de drept material au fost aplicate eronat.

În acest sens menționează că instanța de judecată în motivare se axează în mod decisiv pe prevederile Codului de executare, în particular art.210 şi art.246 Cod de executare. De asemenea, în mod decisiv îşi întemeiază hotărârea pe prevederile art.473[1] Cod de procedură penală, susținând: instanța desconsideră argumentele reclamantului privind recuperarea prejudiciului material/moral, ca neîntemeiate, deoarece legislația execuțional penală nu

prevede ca deținutul să fie remunerat pecuniar pentru prejudiciul moral sau material suportat de către ultimul, în urma anulării deciziei cu privire la aplicarea sancțiunii disciplinare de către instanța de judecată [...], iar pretențiile înaintate de către reclamant, pot fi examinate doar în ordinea prevăzută de art.473[1] Cod de procedura penală."

Indică că, legislația execuțional-penal şi procesual-penală nu au ca obiect garantarea restabilirii persoanei în drepturile civile în care a fost lezată şi de apărare de către organele de jurisdicție competente, aceasta fiind obiectul de reglementare a legislației civile şi procesual civile (a se vedea, art. l Codul civil).

Specifică că în speță, dispozițiile art.210 Cod de executare şi art.246 Cod de executare nu au incidență. Or, obiectul acțiunii civile/în justiție îl constituie pretențiile privind repararea prejudiciului cauzat prin activitatea ilegală, confirmată prin act judecătoresc irevocabil, a Penitenciarului nr.13 Chişinău. Prin urmare, instanța judecătorească a aplicat dispoziții legale care nu au incidență în speță.

În această ordine de idei a menționat, că nu a fost aplicată legea care trebuia să fie aplicată [lit.a) art.387 CPC] 14. Conform alin.(2) art.19 Cod civil, se consideră prejudiciu patrimonial cheltuielile pe care persoana lezată le-a suportat sau urmează să le suporte la restabilirea dreptului sau interesului recunoscut de lege încălcat, distrugerea sau deteriorarea bunurilor sale (daună reală), precum şi profitul ratat ca urmare a încălcării dreptului sau interesului recunoscut de lege (profit ratat).”

Relevă că repararea prejudiciului presupune repunerea persoanei lezate în situația în care s-ar fi aflat dacă prejudiciul nu se producea. [alin.(5) art.19 Cod civil] Pentru apărarea /restabilirea drepturilor şi intereselor, în ordinea juridică/judiciară, a fost cheltuită suma de 112,35 lei. Patrimoniul a fost diminuat silit cu această sumă, fiind nevoit să conteste actele privind aplicarea sancțiunii şi, în consecință, fiind anulate. Prin urmare, repunerea în situația în care ar fi aflat dacă prejudiciul nu s-ar fi produs, presupune restituirea integrală a sumei. Aceste cheltuieli au fost determinate/suportate exclusiv pentru exercitarea dreptului fundamental de acces la justiție. în plus, aceasta a amplificat prejudiciul moral, întrucât suma nu a fost folosită pentru corespondență cu familia dar, fiind constrâns de necesitatea contestării sancțiunii, a fost consumată pentru apărarea drepturilor şi intereselor.

Potrivit alin.(3) art.86 din Legea cu privire la sistemul administrației penitenciare nr.300 din 21.12.2017, funcționarul public cu statut special poartă răspundere civilă pentru prejudiciile cauzate, în conformitate cu legislația în vigoare.

Conform alin.(1) şi alin.(2) art.2023 Cod civil, dacă prejudiciul a fost cauzat în comun de mai mulți participanți, aceştia poartă răspundere solidară. Se consideră participant nu doar autorul faptei cauzatoare de prejudicii, ci şi cel care l-a instigat sau l-a susținut, precum şi cel care a beneficiat în mod conştient de un folos în urma prejudiciului cauzat altuia (participanți).

Prin încheierea judecătorească irevocabilă a fost anulată sancțiunea aplicată de administrația instituției penitenciare nr.13 Chişinău, ceia ce denotă cu suficientă claritate cauzarea prejudiciului şi obligația penitenciarului nr.13 Chişinău de a repune/restabili în situația până la diminuarea patrimoniului său.

Consideră că prima instanță a interpretat şi aplicat eronat dispozițiile alin.(4) art.2036 Cod civil. Or, în speță, reieşind din circumstanțele descrise, simpla constatare a încălcării drepturilor şi intereselor recunoscute de lege prin anularea sancțiunii disciplinare, fără plata despăgubirilor, nu este capabilă să ofere o valoare nepatrimonială superioară prejudiciului

moral suferit.

De asemenea, concretizează că prima instanță a încălcat şi aplicat eronat normele de drept procedural privind obligația probațiunii, solicitând să fie probat ceea ce se prezumă şi ceea ce este practic imposibil.

Solicită casarea integrală a hotărârii judecătorești din 3 august 2023; Admiterea integrală a acțiunii şi pronunțarea unei noi hotărâri în acest sens.

Prin referința din 22 februarie 2024, reprezentantul intimatului, Ministerul Justiției a solicitat respingerea apelului declarat de ***** și menținerea hotărârii instanței de fond.

Prin referința din 18 octombrie 2024, reprezentantul intimatului, Penitenciarul nr.13 Chișinău a solicitat respingerea apelului declarat de ***** și menținerea hotărârii instanței de fond.

În ședința instanței de apel reprezentantul apelantului *****, avocatul Dragomir Aliona a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu emiterea unei hotărâri noi prin care acțiunea să fie admisă integral.

Apelantul ***** nu s-a prezentat, deoarece este deținut în Penitenciarul nr. 2, reprezentantul intimatului Penitenciarul nr.13 Chișinău nu s-a prezentat, dar a depus cerere de examinare în lipsă.

Reprezentantul intimatului Ministerul Justiției, legal citat în ședință de judecată nu s-a prezentat. Colegiul în temeiul art.379 alin.(2) CPC a dispus examinarea apelului în absența participanților neprezenți.

Audiind părțile prezente la proces, studiind cererea de apel în raport cu materialele cauzei, Colegiul conchide asupra necesității admiterii apelului şi casării hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art.385 lit.e) CPC, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să admită apelul şi să caseze integral sau parțial hotărârea primei instanțe, dispunând încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art.265 şi 267.

Potrivit art.25 alin.(1) CPC, instanța trebuie să cerceteze direct şi nemijlocit probele, să asculte explicațiile părților şi intervenienților, depozițiile martorilor, concluziile expertului, consultațiile şi explicațiile specialistului, să ia cunoștință de înscrisuri, să cerceteze probele materiale, să audieze înregistrările audio şi să vizioneze înregistrările video, să emită hotărârea numai în temeiul circumstanțelor constatate şi al probelor cercetate şi verificate în şedință de judecată.

Conform art.117 alin.(1) CPC, probe în cauze civile sînt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile şi obiecțiile părților, precum şi altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei. (2) În calitate de probe în cauze civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților şi ale altor persoane interesate în soluționarea cauzei, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților.

Conform prevederilor art.118 alin.(1) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În conformitate cu art.118 alin.(3) CPC, circumstanțele care au importantă pentru soluționarea justă a pricinii sunt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele

de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

Articolul 130 alin.(1) CPC statuează că instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectuală, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

În temeiul art.240 alin.(1) CPC, la deliberarea hotărârii, instanța judecătorească apreciază probele, determină circumstanțele care au importantă pentru soluționarea pricinilor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluționării pricinii şi admisibilitatea acțiunii.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2), (5) CPC instanța de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referințelor şi obiecțiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce privește constatarea circumstanțelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanță.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importantă pentru soluționarea pricinii, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanță de apel de către participanții la proces. Instanța de apel este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei. Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Colegiul Civil reține că instanța de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reținând-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la în sucirea motivelor instanței inferioare. (Hirro Balani c. Spaniei, nr. 18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

În conformitate cu prevederile art.1 CPC, legislația procedurală civilă a Republicii Moldova reglementează raporturile sociale referitoare la raporturile procesuale civile ce apar la înfăptuirea justiției de către instanțele judecătorești de drept comun în cadrul judecării cauzelor în acțiuni civile, precum şi a altor cauze, date în competența lor de prezentul cod şi de alte legi.

În conformitate cu prevederile art.5 CPC, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-şi apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile şi interesele legitime.

Conform art.10 alin.(1) Cod civil persoanele fizice și juridice participante la raporturile juridice civile trebuie să își exercite drepturile și să își execute obligațiile cu bună-credință, în acord cu legea, cu contractul, cu ordinea publică și cu bunele moravuri. Buna-credință se prezumă până la proba contrară.

Potrivit alin.(2) neexercitarea de către persoanele fizice și juridice a drepturilor civile ce le revin nu duce la stingerea acestora, cu excepția cazurilor prevăzute de lege.

Conform art.11 alin.(1) Cod civil buna-credință este un standard de conduită a unei părți, caracterizată prin corectitudine, onestitate, deschidere și luarea în cont a intereselor celeilalte părți la raportul juridic.

Potrivit alin.(2) al aceluiași articol în special, este contrar bunei-credințe ca o parte să acționeze în contradicție cu declarațiile pe care le-a făcut anterior sau cu comportamentul pe care l-a avut anterior în cazul în care cealaltă parte, în detrimentul său, s-a bazat în mod rezonabil pe acele declarații sau acel comportament.

Dispozițiile art.12 Cod civil caracterul rezonabil, prevăzut într-o dispoziție legală sau într-un act juridic, se apreciază în mod obiectiv, luând în considerare natura și scopul elementului supus aprecierii, circumstanțele cazului, precum și uzanțele și practicile pertinente.

În temeiul art.13 alin.(1) Cod civil niciun drept subiectiv nu poate fi exercitat predominant în scopul de a cauza altei persoane un prejudiciu sau a-i dăuna în alt mod (abuzul de drept).

Prevederile alin.(2) indică că în cazul abuzului de drept, instanța de judecată, ținând cont de natura și consecințele acestuia, refuză titularului în apărarea dreptului subiectiv exercitat abuziv sau, după caz, îl obligă la încetarea exercitării abuzive.

Alin.(3) indică statuează că dacă abuzul de drept a dus la încălcarea dreptului subiectiv al unei alte persoane, aceasta poate cere repararea prejudiciului cauzat.

Dispozițiile art.14 alin.(1) Cod civil indică că nici o persoană nu poate invoca, la întemeierea pretenției sale, fapta ilicită sau de rea-credință pe care tot ea a săvârșit-o sau la care a participat. Alin.(2) stabilește că nici o persoană nu poate obține un avantaj din comportamentul său ilicit sau de rea-credință.

În temeiul art.15 alin.(1) Cod civil apărarea drepturilor civile încălcate se face pe cale judiciară.

Conform art.16 alin.(1) Cod civil apărarea dreptului civil se face, în condițiile legii, prin:

a) recunoașterea dreptului;

b) restabilirea situației anterioare încălcării dreptului și suprimarea acțiunilor prin care se încalcă dreptul sau se creează pericolul încălcării lui;

c) constatarea sau, după caz, declararea nulității actului juridic;

d) declararea nulității actului emis de o autoritate publică;

e) impunerea la executarea obligației în natură;

f) autoapărare;

g) repararea prejudiciului patrimonial și, în cazurile prevăzute de lege, a celui nepatrimonial;

h) încasarea dobânzii de întârziere sau, după caz, a penalității;

i) rezoluțiunea sau modificarea contractului; j) neaplicarea de către instanța de judecată a actului ce contravine legii emis de o autoritate publică; k) alte căi prevăzute de lege.

În temeiul alin.(2) al aceluiași articol metodele de apărare prevăzute la alin.(1) pot fi invocate dacă sânt întrunite condițiile stabilite de lege și, după caz, de actul juridic pentru aplicarea acestora.

Conform dispozițiilor art.393 alin.(1) CPC, hotărârea primei instanța este casată de instanța de apel care dispune prin decizie încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol, dacă există temeiurile consemnate la art. 265 şi 267.

Potrivit art.265 lit.a) CPC, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

În ședință de judecată s-a constatat că, reclamantul ***** s-a adresat cu prezenta cerere

de chemare în judecată, ***solicitând:***

-anularea „deciziilor” Penitenciarului nr.13 Chișinău nr.2/C-1784/22 din 24 iunie 2022 și nr.2/C-2193/22 din 20 iulie 2022;

- încasarea de la Penitenciarul nr.13 Chișinău în beneficiul său a prejudiciului material în sumă de 112,35 lei, cât și a prejudiciului moral în mărime de 1 000 000 lei

Colegiul Civilă conchide, că cerințele formulate de către reclamant nu constituie obiectul unui litigiu civil şi, respectiv, nu urmează a fi examinat în procedură civilă, pornind de la următoarele.

Prin prisma art. 3 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, cât și ținând cont de jurisprudența Curții Europene în toate cauzele în care se invocă încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale protejate de Convenție, statul are obligația pozitivă de a crea condiții care să prevină toate formele de tortură, tratamente inumane şi degradante. Statul are obligația de a asigura oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa drepturile şi libertățile definite în Convenție. Respectiv, statul se face responsabil și urmează a fi parte în cauzele în care se invocă o atare încălcare și se cer compensații morale. În speță însă, acțiunea este înaintată către Ministerul Justiției.

La caz, acțiunea este înaintată la data de 01 septembrie 2022 (f.d.6-17), iar art.473^1 Cod de procedură penală (introdus prin Legea nr.163 din 20.07.2017, în vigoare din 20.12.2017), prevede expres că, „împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate (închisoare, detenţiune pe viaţă), condamnatul, precum şi alte persoane ale căror drepturi şi interese legitime au fost încălcate de aceste organe pot declara plângere judecătorului de instrucție din instanța în a cărei rază teritorială se află organul respectiv. Soluționarea plângerii împotriva actelor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate are loc conform prevederilor art.471. Încheierea privind soluționarea plângerii poate fi atacată în conformitate cu prevederile art.472.

Astfel, din raționamentul logico-juridic al normei legale enunțate supra se desprinde concluzia certă că, toate plângerile depuse împotriva actelor/acțiunilor/inacțiunilor organului care pune în executare hotărârea judecătorească de condamnare privativă de libertate se examinează de judecătorul de instrucție. O claritate în acest sens a fost făcută de legiuitor și prin Legea nr.272 din 29.11.2018 (în vigoare din 01.01.2019), prin care au fost introduse în Codul de procedură penală art. 473^3 și art.473^4, care prevăd că plângerea referitoare la condițiile de detenție care afectează grav drepturile condamnatului și ale prevenitului se examinează de judecătorul de instrucție.

Din probatoriu administrat se atestă, că ***** a fost condamnat în baza art.art.361 alin.(2) lit.b), d), 42 alin.(3), 190 alin.(5), 42 alin.(3), 27, 190 alin.(5), 361 alin.(2) lit.b), d) și 145 alin.(2) lit.a), k) Cod penal, cu stabilirea pedepsei definitive sub formă de închisoare pe un termen de 20 (douăzeci) ani, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis (f.d.107-111) și se deține în custodia Penitenciarului nr.2 Lipcani.

Prin decizia directorului adjunct al Instituției Penitenciare nr.13 Chișinău, comisar principal Saracuța Andrei, din 05 august 2021, deținutului ***** i-a fost aplicată sancțiune disciplinară sub formă de „avertisment”, pentru faptul că, la 28 iulie 2021, aproximativ la ora 07.10, în timpul desfășurării percheziției planificate, în celulă a manifestat un comportament agresiv, prin împiedicarea angajaților penitenciarului să efectueze percheziția planificată (f.d.113, 114, 115). Prin urmare, condamnatul a fost sancționat pentru încălcarea dispozițiilor

prevăzute de art.2421 pct.1), 2), 4), 10) și 2422 pct.14) Cod de executare.

La 30 mai 2022, ***** a depus cerere către Instituția Penitenciară nr.13-Chișinău privind recuperarea prejudiciului material și moral (f.d.9).

Prin răspunsul nr.2/C-1784/22 din 24 iunie 2022 emis de directorul adjunct al Penitenciarului nr.13 Chișinău, comisar principal de justiție, Saracuța Andrei, a fost refuzat în compensarea prejudiciului material și moral, iar cererea înaintată a fost considerată una neîntemeiată, din motiv că, contestarea deciziei de sancționare menționată, a constituit un drept de care a beneficiat deținutul *****, iar recuperarea cheltuielilor menționate în cererea adresată, nu pot fi solicitate de la Penitenciarul nr.13-Chișinău (f.d.10-11).

La 07 iulie 2022, ***** a depus o cerere prealabilă în contencios administrativ prin care a solicitat repararea prejudiciului material și moral.

Prin răspunsul nr.2/C-2193/22 din 20 iulie 2022 eliberat de directorului adjunct al Penitenciarului nr.13 Chișinău, comisar principal de justiție, Saracuța Andrei, a fost refuzat în compensarea prejudiciului material și moral, iar cererea înaintată a fost considerată una neîntemeiată (f.d.12-13).

Astfel, ***** a promovat în instanță o acțiune cu privire la anularea „deciziilor", ce reprezintă, de fapt niște răspunsuri ale Penitenciarului nr.13 Chișinău, sub nr.2/C-1784/22 din 24 iunie 2022 și, respectiv, nr.2/C-2193/22 din 20 iulie 2022, precum și repararea prejudiciului material și moral.

Raportând la caz normele legale sus-menționate și din circumstanțele stabilite, Completul notează, că aspectele privind condițiile de detenție se examinează de către judecătorul de instrucție în condițiile art. 473^{2}- 473^{4} din Codul de procedură penală și nu constituie obiectul unor litigii civile de drept comun sau de altă natură și nu pot fi contestate în instanța de judecată prin intentarea acțiunii în procedură civilă.

În așa circumstanțe instanța de apel consideră că, procesul urmează a fi încetat în temeiul art.265 lit.a) Cod de procedură civilă, care prevede că, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care pricina nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

Reieșind din cele expuse mai sus, dat fiind că instanța de apel a constatat întrunirea în speță a temeiurilor de a înceta procesul în cauza civilă enunțată motive pentru care hotărârea primei instanțe urmează a fi casată şi a pronunța o nouă hotărâre sub formă de încheiere ***potrivit căreia urmează a înceta procesul în prezenta cauză pe motiv că cauza nu urmează a fi examinat în procedură civilă.***

În acest sens, instanța reține că respectarea principiului preeminenței dreptului constituie una din exigențele unui proces echitabil în sensul art.6 par.(1) din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăților Fundamentale (Roşca c. Moldovei, nr.6267/02 din 22.03.2005, par.24, f.d.28).

Astfel, principiul preeminenței dreptului, inserat în preambulul Convenției Europene şi Statutul Consiliului Europei, constituind în același timp atât un important impuls la adoptarea Convenției (Golder c. Regatului Unit al Marei Britanii, nr.4451/70 din 21.02.1975, par.34, f.d.30), cât şi parte integrantă a Convenției în conformitate cu prevederile art.31 alin.(2) al Convenției de la Viena, nu poate fi neglijat la soluționarea pricinilor civile potrivit prevederilor art.12 CPC.

Conform dispozițiilor art.1 alin.(3) al Constituției Republicii Moldova, în lumina interpretărilor date în jurisprudența constantă a Curții Constituționale, (hotărârea Curţii

Constituționale nr.2 din 19.01.1998, publicată în Monitorul Oficial nr.12-13/8 din 19.02.1998), una din caracteristicile constituționale ale statului de drept o constituie obligațiunea statului, autorităților lui publice, instituțiilor, persoanelor oficiale de a activa în limitele atribuțiilor lor stabilite de Constituție şi Legi, iar instanța de judecată nu constituie o excepție în acest sens.

Mai mult decât atât, în conformitate cu prevederile art.9 CPC, instanței de judecată îi revine un rol diriguitor în organizarea şi desfăşurarea procesului, pe principiile de contradictorialitate şi egalității părților în drepturi, art.26 CPC, motiv din care în vederea asigurării accesului liber la justiție şi a dreptului la un proces echitabil.

În consecință, reieşind din cele expuse, și având în vedere că cauză civilă nu urmează a fi judecată în procedură civilă, Colegiul civil ajunge la concluzia de a admite apelul declarat şi a casa hotărârea primei instanțe cu încetarea procesului.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.e), 390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de Cocîrlă Iuri.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 03 august 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către Penitenciarul nr.13 Chișinău privind anularea deciziilor răspunsuri ale Penitenciarului nr.13 Chișinău nr.2/C1784/22 din 24 iunie 2022 și nr. 2/C-2193/22 din 20 iulie 2022, repararea prejudiciului material și moral și se emite o încheiere potrivit căreia.

Se încetează procesul intentat la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către Penitenciarul nr.13 Chișinău privind anularea deciziilor răspunsuri ale Penitenciarului nr.13 Chișinău nr.2/C1784/22 din 24 iunie 2022 și nr. 2/C-2193/22 din 20 iulie 2022, repararea prejudiciului material și moral, pe motiv că cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Olga Cojocaru

Andrei Cașcaval

Dosarul:nr.2a-4136/23 Judecător: Natalia Moldovanu
2-22128553-02-2a-01112023

D I S P O Z I T I V U L
D E C I Z I E I

14 noiembrie 2024 mun. Chişinău

Colegiul Civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău
În componentă:

Președintele ședinței, judecătorul Marina Anton
Judecătorii Olga Cojocaru și Andrei Cașcaval
Grefier Irina Pîntea

examinând în ședință publică apelul declarat de***** în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către Penitenciarul nr.13 Chișinău privind anularea deciziilor răspunsuri ale Penitenciarului nr.13 Chișinău nr.2/C1784/22 din 24 iunie 2022 și nr. 2/C-2193/22 din 20 iulie 2022, repararea prejudiciului material și moral, împotriva hotărârii Judecătoriei Chişinău (sediul Centru) din 03 august 2023, prin care

acțiunea a fost respinsă.

În conformitate cu prevederile art.385 lit.e), 390 CPC, Colegiul Civil,

d e c i d e:

Se admite apelul declarat de Cocîrlă Iuri.

Se casează hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 03 august 2023, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către Penitenciarul nr.13 Chișinău privind anularea deciziilor răspunsuri ale Penitenciarului nr.13 Chișinău nr.2/C1784/22 din 24 iunie 2022 și nr. 2/C-2193/22 din 20 iulie 2022, repararea prejudiciului material și moral și se emite o încheiere potrivit căreia.

Se încetează procesul intentat la cererea de chemare în judecată depusă de ***** către Penitenciarul nr.13 Chișinău privind anularea deciziilor răspunsuri ale Penitenciarului nr.13 Chișinău nr.2/C1784/22 din 24 iunie 2022 și nr. 2/C-2193/22 din 20 iulie 2022, repararea prejudiciului material și moral, pe motiv că cauza nu urmează a fi judecată în procedură civilă.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 2 luni, prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Președintele ședinței, Marina Anton

Judecătorul

Judecătorii Olga Cojocaru

Andrei Cașcaval